

La Costera-La Canal-La Vall d'Albaida

La història amagada **Mariano González**ELS FITZ-JAMES STUART
I LA CIUDAD DE SAN FELIPE

Amb motiu de la mort de la duquesa d'Alba l'autor de l'article recorda la forta relació dels seus avantpassats amb Xàtiva, una relació que va desaparèixer quan els tutors del xiquet i VII duc de Berwick liquidaren els últims lligams.

Fa quinze dies, els mitjans de comunicació s'ocupaven in extensis de la mort de la duquesa d'Alba, dels seus nombrosos títols i altisonants cognoms afegits a través de successius casaments concertats. L'esdeveniment ens va dur a la memòria la relació, poc coneguda, d'alguns dels seus avantpassats amb Xàtiva.

Entre els xativenços es manté ben viu el record, per a mal, de **Felip V**, així com el de l'incendiari **Claude D'Asfeld**, però no tant el del duc de Berwick, avantpassat de la mediàtica aristòcrata, ideòleg i inductor de la destrucció i devastació de la nostra ciutat. **James Fitz-James Stuart**, fill bastard del rei d'Escòcia i d'**Arabela Churchill**, primer duc de Berwick i militar experimentat vencedor en la batalla d'Almansa, va ser l'instigador, segons paraules que prenem de l'historiador **Isaïes Blesa**, de la crema de Xàtiva executada per D'Asfeld. El Borbó el va premiar amb els ducats de Lliria i de Xèrica, amb el toisó d'or i amb la primera regidoria perpètua hereditària de la Nueva Colònia de la Ciudad de San Felipe. Les altres tres regidories perpètues les va concedir als nobles **Tobias de Bourk**, marquès de Grimaldo i **Patricio Laules**.

Com a conseqüència lògica de l'esperit centralitzador de la nova dinastia, les regidories borbòniques

James Fitz-James Stuart, I duc de Berwick i primer regidor perpetu de gràcia de la Ciudad de San Felipe

ques van ser desposseïdes de les atribucions legislatives, executives i fiscals que tenien els jurats de l'època foral. Els caps de famílies benestants de Xàtiva, després de l'abolició dels Furs i de la promulgació del Decret de Nova Planta, tampoc podien aspirar a ocupar-les, com quan els càrrecs eren electius anualment, perquè es convertiren en patrimoni hereditari o vidual dels membres de l'oligarquia urbana, tant nobles com plebeus; uns càrrecs que, a partir de 1739, van passar a ser objecte de venda per la corona fins a conformar una corporació municipal de deu o dotze magistratures. No obstant, els quatre nobles guanyadors de la Guerra de Successió premiats amb les regidories de gràcia concedides pel monarca no les van exercir personalment, sinó a través de tinentes, els quals pagaven als titulars una renda. Per als successius ducs de Berwick la regidoria de San Felipe era un títol menor, una font d'ingressos ben modesta al costat de les rendes dels ducats i d'altres senyories.

Durant la primera mitat del segle XVIII, la tinença de la regidoria dels Fitz-James la van ostentar forasters, fins que la va obtenir l'advocat xativenç **Tomás Jacinto Aliaga** que la va conservar vora trenta anys. Aliaga venia d'una llarguíssima família de llauradors acomodats establerta en el barri del Mercat de Xàtiva des del segle XV. Ambiciós i pledejador, va millorar el seu estatus social fent-se advocat, professió que li va permetre ser tinent de regidor i pagar la redacció d'una fantàstica, fantàsica, genealogia que l'emparentava amb l'arquebisbe de València **Isidoro de Aliaga**.

En 1789, quan l'edat el va vèncer, li va succeir el també advocat **Raimundo Ferrer**, nascut a Carcaixent i resident en Xàtiva molts anys, on havia casat amb la filla d'un mercader acomodat. Era, si

La mort de la duquesa d'Alba ens du a la memòria la relació, poc coneguda, d'alguns dels seus avantpassats amb Xàtiva

James Fitz-James Stuart, fill bastard del rei d'Escòcia i militar experimentat, instiga la crema de Xàtiva en 1707

Els tutors del VII duc de Berwick van procedir a liquidar títols irrelevants o poc lluidors per a tan alt personatge en 1802

cap, més pro borbònic que el seu predecessor, i de mentalitat que hui diríem reaccionària en el context de l'època il·lustrada. La va exercir fins el 1795, en que el tutor de **Carlos Miguel Fitz-James**, VII duc de Berwick, potser per haver rebut una oferta econòmica més avantatjosa, la va arrendar a **Juan Bautista Morales**, notari de Xàtiva d'origen aristocràtic i descendent de juristes. Com veiem, passats més de vuitanta anys de la concessió graciosa de la regidoria als Fitz-James Stuart, la seguien conservant com una mena de trofeu o de medalla honorífica.

► **Liquidació.** Les coses anaven a canviar ben aviat per una d'aquelles caramboles inesperades que ens depara la història. El cas va ser que, en 1802, la famosa duquesa d'Alba pintada per **Goya** va morir sense descendents, i els esplendorosos ducats de la Casa d'Alba van passar al seu cossí segon **Carlos Miguel**, que acabem de citar, aleshores un xiquet de huit anys, quart nét del vencedor d'Almansa. Ara sí, els seus tutors van procedir a liquidar títols irrelevants o poc lluidors per a tan alt personatge, venent, definitivament, la titularitat de la primera regidoria perpètua de San Felipe al mateix tinent que exercia el càrrec.

Usuarios del centro ocupacional viven una jornada integradora en Ontinyent

► Coincidiendo con el Día del Discapacitado visitaron las instalaciones de la piscina y colaboraron con los empleados

LEVANTE-EMV ONTINYENT

■ Un total de ocho usuarios del Centro Ocupacional José Antonio Bodoque de Ontinyent participaban el pasado miércoles en una jornada integradora en la piscina cubierta municipal. Coincidiendo con el Día Internacional del Discapacitado, con la organización de la

Los usuarios, el pasado miércoles en la piscina.

empresa que gestiona la piscina y con el respaldo de las concejalías de Política Social y Deportes, los usuarios convivían durante la mañana con los trabajadores de la piscina cubierta y les ayudaban en sus tareas diarias.

Otra jornada el día 12

La jornada tendrá una segunda parte el próximo día 12, cuando tenga lugar a la piscina cubierta el Hero's Day, una actividad de bicicleta estática, zumba y acuacrobic sin descanso de 18:00 a 21:00 horas, con un precio de 3 euros por participante a beneficio del Centro Ocupacional, pudiendo realizarse ya las inscripciones a la propia piscina. Los ediles Paula García y Pepe Pla han mostrado su apoyo e implicación con la actividad.

Pedro Galisteo expone en El Teler su retrato sobre la crisis del textil

LEVANTE-EMV ONTINYENT

■ El centro comercial El Teler de Ontinyent acogió ayer tarde la exposición fotográfica «Crisis Textil en la Comunidad Valenciana», del fotoperiodista local Pedro Galisteo. Según informó el Grup Fotogràfic Pou Clar, se trata de un trabajo de denuncia ampliamente galardonado que muestra el drama de la crisis textil en su propia ciudad. El joven fue premiado a nivel internacional en PhotoEspaña. La inauguración de la muestra tuvo lugar ayer a las 20 horas.